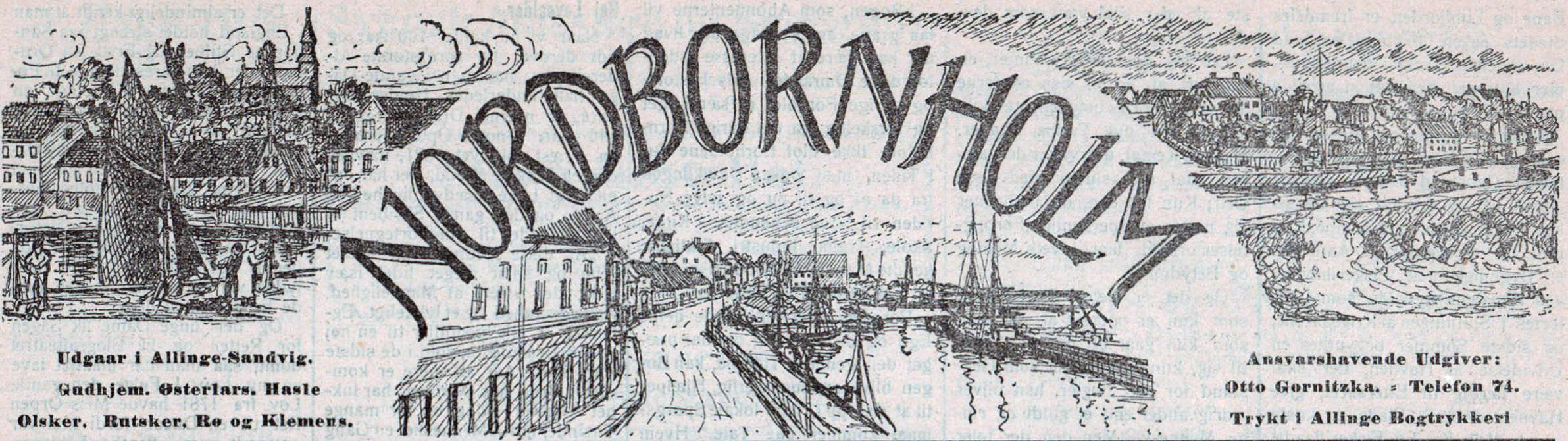

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Hasle
Ølsker. Rutsker. Rø og Klemens.

Ansvarshavende Ud giver:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 208 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - 6 Ø.

Fredag den 24. Juli.

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1931

Afgørelsen.

—0—

Telefonen kimedede stærkt, og en tarkefuld Mand ved Skrivebordet fo'r op. Han tog Mikrofonen.

— Det er Hollydale . . . Paa Lyons Hotel. I et af de private Spisekabinetter, anden Dør til Højre naar man kommer ind i Vestibulen.

— Veli! . . . Hvorefter Manden ved Skrivebordet lagde Telefonen fra sig. Fra Skrivebordsskuffen tog han en Revolver op og lagde den paa Bordet. Derefter tog han en anden frem fra Pengeskabet og forsynede dem begge med Lyd-dæmpere.

Med det ene Vaaben i Haanden saa han sig om i Værelset. Paa en Hylde stod en lille Krukke med to Ører; han sigtede, og det ene Øre faldt af. Han var, sin Nervøsitet tiltrods, sikker paa Haanden. Saa tog han Vaabnene og skyndte sig afsted.

Mens Nancy Bedford sad ved Rattet, følte hun, at Manden ved Siden af hende stadig havde sit Blik fast fæstet paa hende. Det var fristende at besvare dem — det var jo kun at dreje Hovedet — men hun overvandt sig selv og rettede sin Opmærksomhed mod Kørebanen. Frank Dugdale saa paa hende med et Blik, der syntes at kræve et øjeblikkeligt Svar. Hun undrede sig over, hvor længe det vel kunde vedblive at være at være et blot og bart Ven-skab mellem dem. Samlivet med Sam var ved at blive uudholdeligt. Han gik ganske op i sine Forretninger, medens hun fodrede Kærlighed, og Selskab. En Mur havde rejst sig mellem dem, og hun vidste, at den vilde falde, om hun skænkede sin Kærlighed til den Mand, der nu sad ved hendes Side.

Til sidst kunde hun ikke lade være at besvare hans Blik. Og dette tog han som en Opmuntring og lagde forsigtig sin Haand paa hendes, der førte Rattet. Bilen slingrede et Øjeblik.

— Pas paa, sagde hun, vi skal vel ikke allerede lide Haveri.

— Nej, nej, sagde han, vi to vil aldrig kunne lide Haveri.

Hun forstod hvad han mente, og med ægte Kvindelighed skiftede hun Samtaleemne.

— En vidunderlig Dag! sagde hun med Blikket rettet mod den skyfrie Himmel.

— Det er det, og tilmed i dit Selskab, svarede han leende.

Men Nancy Vedford saa kun fremad, selvom det trak i Mundvigerne og Smilehullerne i Kinderne blev noget større.

Nancy havde kendt Frank Dugdale, siden han for et Aars Tid siden kom hjem fra Paris, hvor han havde været i diplomatisk

Ærinde. Hun havde hørt Sam sige, at Frank mere gennem Relationen end virkelig Begavelse havde naaet den Position indenfor Diplomatiet, han nu indtog. Sam Bedford gik som sagt helt op i sine Forretninger, og Nancy søgte derfor Selskab paa anden Maade. Hun kunde ikke være alene, men maatte have Liv og Selskab omkring sig, og gennem Frank Dugdale var hun just kommet ind i de Kredse, hun saa længe havde eftertragtet.

Nancy kørte frem til Hovedindgangen foran Lyons Hotel. Hun lod Bilen parkere og smaalo, da de begge gik ind paa Hotellet.

Nancy Bedford var en usædvanlig smuk Kvinde. Frank syntes aldrig at have set noget mere fuldendt i Skønhed. De hvide, smalle Hænder, den bløde, hvide Hud, de mørke Øjne med de lange Vipper fortryllede ham, og omkring de velformede Læber spillede et skælsk Smil.

De blev hilst velkommen af Hotellets Vært, der viste dem ind i et elegant Værelse, hvor den bestilte Lunch var serveret. Saasart de var alene, bøjede Frank sig frem mod hende:

— Nancy, lad os gøre en Ende paa dette her.

— Hvad mener Du?

— Du forstaar nok, at det ikke kan blive ved at gaa saadan. Der eksisterer ingen anden for mig end Dig. Du ved, at jeg elsker Dig, og jeg tror ogsaa, at Du ikke føler Dig ligegyldig overfor mig. Jeg ved, at Du ikke kan være lykkelig med — din Mand, en Person, der aldrig tænker paa andet end Forretninger, som aldrig tager Hensyn til Dig. Lad dig skille og bliv min . . .

Aldrig før havde Nancy fundet Frank saa charmerende som nu og hun sad der næsten forhekset af ham.

— Nancy, vedblev han, sig, at Du holder af mig. Hele mit Liv skal jeg vie til Dig. Lov mig, at Du gør Dig fri, og gift Dig med mig!

Hun saa paa ham, mens Svaret dirrede paa hendes halvtlukkede Læber.

Døren aabnedes sagte. Begge saa forskrækket op. Foran dem stod Sam Bedford. Nancy sank ligbleg tilbage i Stolen.

— Jeg har længe fulgt Eder og iagttaget Eder begge, ligesom jeg følger Eder her i Dag, sagde Bedford. Jeg forstaar, at De — og han fæstede Blikket stift paa Frank — pønser paa at formaa hende til at forlade mig. Jeg har lyttet til Deres fagre Ord og Løfter. Jeg ved ogsaa, at hun ikke mere holder af mig. Men hun tilhører mig, og er gift med mig, og jeg har givet hende de bedste Aar af mit Liv. Hun har faaet alt, hvad hun har ønsket sig, men det er hen-

des umættelige Fornøjelsessyge, der har bragt Ulykken over os. Mr. Dugdale, den Mand, der stjæler en anden Mands Hustru, burde skydes. En Mands Hustru er hans højeste Skat. Det er for hende, han slider og slæber, for at hun ikke skal mangle noget. Og saadan har det ogsaa været for mig. De er værd den grusomste Straf, der kan udmaales. Og Du, Nancy, er ikke bedre. Du forlod andre for at gifte Dig med mig. Du svor mig evig Troskab . . . Du har taget de bedste Aar af mit Liv, Frugterne af mit Arbejde, alt, hvad jeg kunde give Dig. Og endda har Du ikke været tilfreds. Han trak de to Revolvere frem. To Par Øjne rettedes forskrækkede mod ham. Sam iagttog deres fortvivlede Udtryk.

— Hvad tror Du, jeg tænker at gøre? Hvad skal en Mand i min Situation gøre? Skyde den, der foruretter ham? Eller skyde baade Manden og Kvinden? Jeg gør . . . Du, Nancy, har Ansvaret for dette her. Du maa derfor tage Følgerne. Du maa vælge mellem os, vælge den Mand, Du ønsker at leve med, den anden maa Du dræbe.

De sad begge tavse og skrækslagne.

— Jeg har ordnet alt, vedblev Sam, se her, Nancy, tag den lydlose Revolver. Ingen vil høre Skuddet. Udenfor venter min Bil. Den er hurtigere end Dugdales. Kør ind til Byen. Jeg har bestilt to Billetter til Southampton. Derfra tager Du Skib til Udlandet. Jeg har Penge her . . . alt hvad jeg ejer her i Verden, har jeg her. Du behøver intet at frygte. Vælg nu!

— Manden er gall! skreg Frank Dugdale. Skyd ham ned og lad os skynde os herfra.

— Nancy, stil Dig op, befalede Sam. jeg ved, at du kan skyde.

— Mener Du det? stammede hun.

— Ja . . . lad det gaa rask.

— Nancy? raabte Dugdale, Du ved, at jeg elsker Dig. Gør ikke noget, Du siden vil angre. Han er gal.

Men Sam Bedford var ubevægelig.

— Mr. Bedford! raabte Dugdale, lad mig blot komme herfra saa lover jeg at afbryde enhver Forbindelse med Deres Hustru.

— Det maa Nancy afgøre!

Tvunget af Betingelserne hævdede Nancy Vaabnet mod Dugdale. Det var et frygteligt Øjeblik. Hendes Ansigtstræk stivnede. Men pludselig forandredes de. Hun kunde ikke dræbe en anden for sin egen Skyld. Og dette mærkede Sam. Han saa hende rette Revolveren mod sin egen Pande. Men inden hun lagde Fingeren paa Aftrækkeren, havde han hævet den anden Revolver og med et velrettet Skud sendt Vaabnet ud af

hendes Haand. Hun vaklede udmattet af umaadelig Sjælsanspændelse og sank bevidstløs om.

— Hun bestod Prøven, sagde Sam til Dugdale. Bort herfra, fejge Usling!

Lig en skukøret Hund forsvandt Frank Dugdale ud gennem Døren.

Efter nogle Øjeblikke slog Nancy Øjnene op og saa paa sin Mand: Du lod mig ikke dræbe ham, hviskede hun.

— Det var heller ikke min Hensigt. Jeg vilde kun se, hvem Du vilde vælge.

— Jeg har været blind, ja gal . . . Kan Du nogensinde tilgive mig?

— Ja, let, for jeg elsker Dig!

Pengepungen -

—0—

Ekcentrikeren stod midt i den store By, hvor Færdselen larmede omkring ham som et Inferno. Gaden Maskingeværer, disse forfærdelige Torturapparater af Asfaltboremaskiner, der martrer Bymenneskers Hjerner og gør dem til nervøse, opfarende og irritable Individer, buldrede. Cykler, Biler, Vogne, Fodgængere hastede fremad. Den Hjemløse, den travle Forretningsmand, Bybudet, Chafføren i Lastbilen og Manden i Luksusvognen hastede alle mod deres bestemte Maal.

— Det vilde mere mig at se disse Mennesker standse for et Øjeblik — tænkte Ekcentrikeren, der er Menneske- og Børneven, men udlægges som Kværlant og halvgal.

Han havde forladt sit pragtfulde Kontor for at prøve sine Medmenneskers Psykologi gennem en Pengepung.

Op af sin Lomme trak han en nydelig Pengepung, som ikke længere passede til en dadelfri Gentlemann. Den var af Skildpaddeskind og skinnede som Lak. Udenfor Købmagergades Posthus lod han den falde, da han gik over Gaden, og fra en Porthvælvning blev han nu Tilskuer til et Skuespil, hvor Medmenneskene, uden Klasseforskel, var Aktører. Først kom et lille fløjtende Bybud. Da han saa Pungen paa Gaden, sprang han adræt af sin stærkt belastede Cykle. Han undersøgte med Omhu den lille Pung, men da den ikke indeholdt Værdier, kastede han den atter paa Kørebanen.

Midt i den farlige Trafik kom en yngre Dame i sin Rullestol, som hun grejede frem ved sine Hænders Kraft. Hendes Øjne ramte Pengepungen, og straks — uden Hensyn til Trafiken — standsede hun sin Stol, bøjede sig med forbavsende Hurtighed ud og undersøgte Pungen. Et fløvt Træk gled over hendes blege Ansigt og viste, at hun havde fundet den tom . . . Atter gled den lille Pung ned paa

Gaden, og Krøblingen rullede videre i sin Stol . . . Ak, Mamon, hvor er din Magt dog stor og forfærdelig! Ikke saasart har Damen kastet Pungen, der nu er naaet 10 Meter længere ned ad Gaden, før en elegant Dame springer ud og tager den op og løber efter Krøblingen.

— De tabte Deres Pung . . . Hallo . . .

— Den er tom . . . det er ikke min, kast den bare igen, lyder Svaret.

Den elegante Dame ser paa den, kaster et Blik i dens slunkne Indre, og endnu engang faar den Betlerens og Tiggerens Skæbne . . . i Rendestenen med det tomme Væsen.

En Krone havde været nok til, at den lille Pung havde fundet Hvile i en fremmed Lomme, der om er der næppe Tvivl.

Ekcentrikeren er fulgt efter sin lille Pung, som kan faa travle Folk til at standse og Krøblinge til at udsætte sig for Livsfare. Han venter atter.

Hen ad Gaden skrider, sindigt og sikkert, en gammel Arbejder. Hans slidte Pibe hænger i Mundvigen, og han bakker langsomt og nynnende med akkurate Mellemrum. Han standser, ser paa Pungen, tager den op, lukker den op, beskuer den indvendig og ser over mod Færdselsbetjenten ved Kronprinsensgade.

— Den er jo tom, tænker han øjensynlig, hvorfor skulde jeg saa gaa over med den . . . Han pudser Skildpaddeskindet paa sit slidte Ærme, det er ridset af Gaden's Snavs.

Han aander lidt paa den, pudser den igen og stikker den saa veltilfreds i sin Baglomme. 4—5 —6 raske Sug paa Piben er den første Manøvre han foretager efter sit Fund, saa gaar han med et lille Smil videre gennem Storbyens Larm.

Ekcentrikerens Pung fandt sit Gravsted hos denne stoute Arbejder. Dens Indhold bliver ikke saa svulmende som i dens første Levetid, nu har den naaet Aldergrænsen og maa nøjes med de faa Kroner, som Arbejderens stærke Hænder kan samle ind til den . . .

Ekcentrikeren smiler, ser efter ham med milde Øjne og glæder sig over hans Tilfredshed.

Denne Pengepungs Historie er Livets: Vi kaster det daarlige bort, før vi ved, om vi har noget bedre.

Mamon.

Den nye Vestkystby.

Indtil for ganske faa Aar siden har Fiskepladsen Thyborøn ligget temmelig upaaagtet hen af den øvrige Verden. En Privatbane forbandt den med Lemvig, og denne

Bane og Limfjorden er fremdeles Stedets eneste Forbindelse med Omverdenen. Først i denne Sommer har man begyndt at arbejde paa Landevej derud.

Dette afsidesbeliggende og en-somme lille Sted er imidlertid nu blevet Genstand for en rivende Udvikling, og den før saa uanse-lige Plads vokser i et Tempo, som rent ud er eventyrligt. Aarsagen er Bygningen af Fiskerihavnen ved Kanalens Sydside, som fuld-førtes i Slutningen af Krigsaarene, og sidste Sommer begyndtes en Udvidelse af Havnen, der skal være færdig til Efteraaret, give Havnen dobbelt Plads og koste ca. 1 Mill. Kr. En Fiskeriflaade, som stadig er vokset, og som nu tæller ca. et Hundrede Baade, hvoraf de ca. 40 er søgende, mo-derne Motorkuttere, er nu hjem-mehørende paa Stedet, og ved Havnen, ca. 1 km. fra den gamle Thyborøn By, har der rejst sig en hel By, der tæller ca. 600 Ind-byggere, og som de sidste to Aar er vokset med godt en Snes nye større og mindre Bygninger.

Naar Fiskeriflaaden kommer ind med Last, udfolder der sig et stort Røre, som er højst interessant at iagttage. Ikke mindst den store Auktionshal, hvor Fiskene saa godt som daglig sælges, er et Besøg værd. Her oplosses Kutternes Las-ter, sorteres og vejes. De aabne Kasser stilles i lange Rækker, og saa tager Auktionarius fat. Fulgt af Opkøbere springer han fra den ene Række af Kasserne til den anden, og Budene afløser hinanden med stor Fart.

Foruden Vandbygningsvæsenets mange Bygninger, har Havnebyen Elektricitet, Radiostation, Isværk, Vandværk etc., saa der findes saa godt som alt, hvad der skal være i en moderne By, og det stærkt pulserede Liv vidner om, at Plad-sen i sig bærer Spiren til en be-tydelig Havneby.

Opgaven.

Efter Politiken gengiver vi Slutningen af Rektor Carl Gads Tale til de kvindelige Studenter fra Ingrid Jespersens Skole

Det er en Opgave, som møder enhver ny Ungdom: at omforme det fra Fædrene nedarvede, saa det svarer til dens eget Behov og dens Natur. Og jo stærkere Tran-gen til Omformen er, des sværere er Opgaven, des større er Faren for Splittethed og Opløsning. Men des større er ogsaa Fortjenesten, naar det lykkes — naar man ikke lader staa til og lader sig drive med vekslende Strømninger, men former sin Vækst og finder sin Vej og gaar den støt og stand-haftigt.

Den anden Fare i Tiden, jeg vilde nævne, er Selvoptagetheden, Egoismen. Tidens Menneske, og-saa Tidens Ungdom, stiller store Krav til Livet, og Konkurrencen er haard for at faa dem opfyldt. Der er gunstige Udviklingsmulig-heder for en Type med djærve Albuer og en kras, hensynløs Sans for at gaa paa.

Det er en Misforstaaelse, som ligger nær, ikke mindst for Ung-dommen, at tro, at Livets Værdi-er vindes bedst og lettest ved at kræve og tage. Det er en udbredt og overfladisk set naturlig Opfat-telse. Men den er ikke rigtig. Jeg skal citere to Ord, som vi alle kender og hvis Rigtighed man ikke behøver at godtgøre med en Hen-visning til, at de staa i Bibelen. For de udtrykker en evig og urok-kelig menneskelig Sandhed. Det er disse to Ord: saligere er det at give end at tage. Og: den stør-

ste af eder skal være som den, der tjener

En Bog, jeg læste i Vinter, en Biografi af en af den moderne Verdenshistories betydeligste Skik-kelser, det nye Tyrkisk Skaber, Mustafa Kemal, udtrykker det sam-me, naar den slutter med disse Ord: Kun for den, der indordner sig under overpersonlige Forplig-telsesforhold, faar Livets Mening og Betydning.

Og det er netop Sagen: den, som kun er optaget af sig selv, som kun gaar ud paa at skrabe til sig, kun ser Verden som Gen-stand for sit Begær, han bliver aldrig andet end et goldt og rin-ge Menneske. Men den, der føler sig som Del af en større Helhed, en Sammenhæng, som han villigt og tjenende følger sig ind i, han faar derved sin lille Menneske-skæbne løftet op i en højere Plan, hvor den kan vokse med en helt anden Frodighed og Rigdom.

Statsanstalten for Livsforsikr.

har nu udsendt Beretning om Virksomheden i 1930, og Statsan-staltens herværende Hovedrepræ-sentant Stationforstander H. P. Kofoed, Allinge har sendt os et Eksempel af Beretningen, hvor-af vi blandt de mange Tal og Op-lysninger fremhæver følgende:

Tilgangen af nytegnede Forsik-ringer med Udbetaling een Gang for alle har trods de daarlige Ti-der i 1930 været større end i 1929 og beløber sig til ca. 32,6 Mill. Kr.

Som et særligt glædeligt Mo-ment maa det fremhæves, at Af-gangen paa Grund af frivillig Ud-trædelse er blevet mindre, og den andrager for 1930 ca. 10,9 Mill. Kr.

Paa Grund af Forsikredes Død er udbetalt ca. 3,5 Mill. Kr, og paa Grund af Forsikringstidens Udløb ca. 3 Mill. Kr.

Tilgangen af Renteforsikringer har i 1930 udgjort 1.3 Mill. Kr. aarlig Hævning, et Beløb, der er mere end dobbelt saa stort som det foregaaendes Aars. Fremgan-gen skyldes dels, at der er tegnet flere Livsrenter, formentlig som Følge af de høje Obligationskur-ser, men navnlig at Tilgangen af Pensionsforsikringer har været i stærk Vækst. En Pensionsfor-sikring bliver jo mere og mere en naturlig Bestanddel af Lønnin-gerne i større Virksomheder.

Forsikringsbestanden andrager nu for Forsikringer med Udbeta-ling een Gang for alle ca. 433 Mill. Kr. og for Renteforsikringer ca. 12,6 Mill. Kr. aarlig Hævning.

I Aaret 1930 har Statsanstaltens Indtægter udgjort over 33 Mill. Kr., og Aktiverne er ved Aarets Slutning et godt Stykke over 0,25 Milliard Kr.

Endelig kan det anføres, at der i Aaret 1930 er foretaget Indkøb af Værdipapirer og Udlaan til et samlet Beløb af ca. 29 Mill. Kr.

Nordbornholms

Tilbud til sine Abonnenter om gratis Fordeling af Bogen om Hammershus Birk har hidtil ikke bevirket saa stor en Tilgang af nye Abonnenter, som ventet.

Dette skyldes muligvis, at Læ-serne ikke rigtig har forstaaet, at det drejer sig om et Værk, som som ikke alene kommer til at om-fatte Hammershus og dets Histo-rie, men tillige alt, hvad der ved-rører Birket, d. v. s. Slotslyngen, Hammeren, Hammersø, Hammers-holm og Byerne Allinge-Sandvig med deres Tilliggender.

I Bogen, som Abonnenterne vil faa gratis, agtes optaget alt, hvad der kan være af Interesse inden-for dette Omraade, hvis Historie og øvrige Forhold er særpræget og forskellig fra det øvrige Born-holm. Ikke blot Forholdene før i Tiden, men ogsaa Udviklingen fra da af og til nu og selve Nu-tiden vil blive behandlet. Kirke, Skole, Trafik, Industri, Statistik, kendte Mænds Virksomhed o. m. a. vil der blive gjort Rede for.

For dem, der vil kende deres Egn og de Personer, der har præ-get den gennem Tiderne, kan Bo-gen blive en uundværlig Hjælper til at slaa op i, naar lokale Spørgs-maal kommer paa Tale. Hvem har vel alt paa rede Haand? Bør ikke enhver, der ønsker at gælde for et oplyst Kulturmenneske, først og fremmest vide Besked om det, der ligger lige for? — Bør De — De, som læser dette, ikke være med til at raade Bod paa den Mangel, at en saadan Bog endnu ikke findes? De fleste andre Egne i Landet, hvis Forhold er langt mindre interessante end vor, har saadanne Bøger. Vil De være be-kendt, at man med Rette kan sige om Bornholmerne, at de staa til-bage for de øvrige Danske, hvad Oplysning og aandelig Interesse angaar? Nuvel! — hvis ikke — da vis det ved at hjælpe med til at en saadan Bog kan fremkomme saa god og fuldkommen som mul-igt.

Det maa dog være klart for en-hver, at noget saadant ikke kan arrangeres uden ved et stort Ar-bejde og store Omkostninger; men er der mange til at løfte i Flok, bliver den enkeltes Bidrag ringe, og jo flere, der er med, des bedre kan Resultatet blive. Rønne har forlængst faaet sin Bog. Ham-mershus Birk maa blive den næ-ste i Rækken af bornholmsk Lo-kal-Literatur.

Tegn Dem derfor som Abonnent paa Nordbornholm.

Nordbornholm koster kun 1 Kr. Kvartalet — altsaa ikke mere end f. Eks. en Kop Kaffe paa et af vore Hoteller, og De faar som an-ført Bogen gratis ved Tegning af Abonnement for andet Halvaar.

Fra Dag til Dag

Overlærer Jens Kofod

døde i Mandags af en Hjertelam-melse, 62 Aar gl. Afdøde virkede som Lærer ved Sandvig Borger-skole i 40 Aar, deraf i 25 som Overlærer, og har i en lang Aar-række været knyttet til Laane-og Diskontobanken. Han var en dyg-tig Lærer og vil blive savnet — ikke mindst af Børnene, der for 2 Aar siden mistede deres Moder. Begravelsen finder Sted Søndag.

Med Hundedagene

synes der endelig at være sket en Bedring af Vejret. I Gaar var det den første varme Dag; men Vandet er hundekoldt, Sildene kan ikke trives i det, Badegæsterne langt mindre.

Havde de ikke Lejlighed til at danse sig varme, saa det galt ud. Forlystelseslivet florerer.

Forleden lagde Nordbornholmere ca. 2000 Kr. paa en enkelt Aften i et stedligt Forlystelsesetablis-sement, fordi et smart Firma lavede Reklame for sine Bananer, og en ganske almindelig ung Dame kom i Flyvemaskine.

En af de store Bananklaser blev vundet af en Sygeplejeelev, der skænkede den til Patienterne paa Allinge Sygehus.

Høj Levealder.

Naar vi nu kalder 100 Aar og lidt derover for vore største Al-derdhøjder, har man i gamle Da-ge haft anderledes Højder, for bare at nævne Drakenbergs de 146 Aar. I nogle Optegnelser af en Præst, skrevet 1821, nævnes der en Række Mænd, der har op-naaet at blive usædvanlig højt til Aars: og den gamle Skribent fø-jer følgende til sin Fortegnelse: „At disse Oldinge har været gifte og spist meget lidet især Kød, det viser, at Maadelighed, Arbejdsomhed og et lykkeligt Æg-teskab er Hjælpe midler til en høj Alder. Brændevin, som i de sidste Par Snes Aar alt mere er kom-met i Brug hos Almuen, har luk-het Graven tidlig op for mange Tusinde, indtil Mennesket en Gang igen bliver saa fornuftig at bruge Øl, Mjød og Mælk og derved af-ligger det Slaveri, som nu sætter Drankerne i Klasse med Svinene.“

Amerikansk Journalistik

En amerikansk Avis gjorde for-ledden sine Læsere følgende Und-skyldning for den vel tynde Ny-hedsrubrik:

— Vi havde haabet at kunne meddele baade et Dødsfald og et Bryllup i dette Nummer; men en voldsom Storm hindrede Vielsen, og da Doktoren selv blev syg, kom hans Patient sig, saa vi selv-følgelig blev narret for begge Ny-heder.

Landløse Fyrster.

Hvor mange Fyrster uden Land le-ver egentlig nu?

Først har man Veteranen blandt dem alle, Ekskong Manuel af Portugal. Saa følger Slag i Slag: Kinas Dreng-Kej-ser, Po-Yin. Georg af Grækenland, Ferdinan af Bulgarien, Kejserinde Zita, Wilhelm af Tyskland, Amanullah af Afghanistan, Muhamed af Tyrkiet Ex-Khediveu af Ægypten — og endelig den sidst ankomne, Alfonso af Spanien.

Hertil kommer saa alle landsflygtige af anden Generation — Prætendenterne med Hertugen af Guise og Otto af Ungarn i Spidsen. Det er en Skare, som langt overgaar de regerende Mo-narker i Tal.

Kærlighed, Arsenik — og Prygl.

En Hændelse, der udmærket kunde være taget fra en fantastisk Roman indtraf fornylig i Byen Nydultau i polsk Schlesien. Paa det derværende Apotek indtraf sig en ung gift Kvinde og forlangte at faa udleveret Arsenik. Apote-keren anede Uraad, og gav hende i Stedet et arseniklignende, men fuldkommen uskadeligt Pulver, hvorefter han underrettede hendes Mand om Købet.

Da Kvinden kom hjem hældte hun Størstedelen af Pulveret i Mandens Mad. Manden spiste og simulerede saa heftig syg og an-stillede sig tilsidst som død. Kvin-den tilkaldte derefter sin Elsker, der udtalte sin Glæde over Man-dens Død; men da de vilde læg-ge en Løkke omkring hans Hals, for at det skulde se ud som han havde taget sig selv af Dage, vaag-nede han pludselig op og gen-nembankede baade Hustruen og Elskeren hvorefter de begge blev kastet paa Porten.

En rig Pige.

Det er almindeligt kendt at man i England holder strengt paa Søn-dagens Stilhed og Fred, en Ord-ning, der kan føres tilbage til Pu-ritanernes strenge Kirketugt, en Ordning, der ikke er sket mange Lettelser ved. Derfor kunde en Maskinskriverske, Miss Molly Or-pen, da ogsaa finde en gammel Forordning, fra 1781, ifølge hvil-ken det er forbudt at lave Bio-grafteatre om Søndagen. Natur-ligvis var der ikke Biografer, da denne Lov blev lavet, med Ord-lyden var en saadan, at den kun-de bruges imod dem.

Og den unge Dame fik Sagen for Retten og fik Biografteatret dømt, saa man har maattet lave en ny Lov. I Følge den gamle Lov fra 1781 havde Miss Orpen Ret til en Ducor fordi hun var optraadt som offentlig Anklager, og herom er der nu falden Dom og ved denne blev der tilkendt hende 100,000 Kr., saa nu er hun blevet en rig Pige, der kan sige Farvel til Skrivemaskinen. L.

Hvorlænge kan Dyr leve i Fangenskab?

Direktøren for London zoolo-giske Have, Mr Boulenger, har behandlet dette Spørgsmaal i en nylig udkommet Bog. Aber er ikke særlig levedygtige i Fange-skab, 25 Aar bag Tremmerne er Høiden, Dovyrene klarer sig bed-re, Løven naar 40, Bjørnen 30 og Flodhesten endog over de 40. Hun-de kan naa op til 20—30, Soløver 15. Aller bedst synes Fugle at klare sig, Ørne og Papegøjer bli-ver hunderaarige, Gaasen op til 80, Maagen 50, medens Kanarie-fuglen og Strudsen kun naar de 20. Krybdyr bliver ikke særlig gamle, Krokodillen 40 og Slangen ikke over de 25.

Vær god mod Naturen.

Den skønne Natur fylder dit Sind med Friskhed og Glæde —

Den gør dig sundere baade paa Le-geme og Sjæl. — Derfor — vær god mod Naturen som mod en Ven!

Har du fundet en køn Plet ude i den fri Natur, saa ødelæg den ikke! Husk paa, Naturens Skønhed er ikke din ale-ne, den er alles!

Har du ligget i et Skovbryn eller paa en Strandbred og spist din Mad, saa efterlad ikke Stedet som en Køkken-mødding, naar du lgaar din Vej. Lad ikke tomme Flasker, Konserverdaaser, Æggeskaller og Papir forstyrre Skøn-hedsindtrykket for dem, der siden søger Stedet!

Pluk aldrig Markens eller Skovens Blomster, hvis du ikke bryder dig om at tage dem med hjem. Det er hensyn-løst at plukke Blomster for straks efter at smide dem bort igen. Ogsaa Blom-ster lever, og saa længe de lever, kan de glæde Mennesker,

Ryk ikke Anemoner eller andre Blom-ster op med Rod! Naar du gør det, er du med til at udrydde den danske Skovs Skønhed! Vil du ved o raaistid have grønne Bøgegrene med dig hjem fra en Skovtur, saa skær Grenene omhyg-gelig af med en Kniv! Skær dem af med et skraat Snit, og vælg dem paa en saadan Maade, at du ikke ødelægger Træets Form og Skønhed. Tag kun Grene, hvor du har Lov dertil! Ødelæg aldrig unge Træers Topskud. Glæd dig ved Fuglenes Sang, men rør ikke Fug-lenes Reder.

Færdes du paa Steder, der tilhører Privatmænd, saa vær dobbelt omhygge-lig og nænsom i din Optræden. Hen-synsløse Turister har lukket Adgangen til mange kønne Steder i vort Land, fordi de ikke var gode mod Naturen.

Vær varsom med Ild, naar du færdes i Skov.

Men du, som har lært at sætte Pris paa Naturens Skønhed, du vil altid være en god Turist.

Du vil altid erindre, at saa køn og ren, som du selv ønsker at møde Na-turen, saa køn og ren bør du efterlade den til andre.

4 Fags Hus

med stor Frugthave i Allinge er til Salg eller til Leje.

Maler Nielsen.

Hus i Sandvig

til Salg. Henvendelse til Bygm. E. Holm, Allinge.

Ung Pige,

godt anbefalet og med Kendskab til Madlavning, kan faa Plads fra 1. August hos

Fru Dr. Gilbert Jespersen, Sandkaas.

Arb. Radioklub

afholder stort Sommerbal Lørdag den 25. Juli Kl. 8 Aften paa Christensens Sal, Allinge.

Gymnastikforeningen indbydes. Festudvalget.

Ny 7 Pers. Crysler

samt 12—14 Pers. Charabanc-Bil udlejes. Al Lastkørsel udføres. Tlf. Allinge 131. Wilhelm Riis.

Min Frisørsalon

er flyttet til Strandhotellet, Sandvig. Bestillinger modtages fra 12 til 13,30. Tlf. 123.

Tut Andersen.

Ung Pige,

15—16 Aar, kan faa Plads 1. Aug. Henvendelse til Frk. Jensen, Allinge Teglværk.

Badeartikler

billigst i

Allinge Messe

Badebenklæder fra 35 Øre
Badehætter 25 —
Badedragter 175 —
do. uldne 525 —
Badekaaber, voxne 9,85 —

Th. Holm.

Skovrestaurant

Stammershalde.

Lørdag den 25. Juli Kl. 21 stort Bal.

Træfpunkt for alle Nordbornholmere.

Bil udlejes.

Ny 5 Personers CRYSLER udlejes. Tlf. Allinge 63. Frank Holm.

Gummisko,

Stort Udvalg. Smaa Priser. C. Larsen, Vestergade.

14 Personers Bil

udlejes samt al Bilkørsel udføres. C. Jensen. Telefon Rø 59 y.

Søger De en Livsledsagerske,

skal den gamle Cykle sælges, ønsker De Afgang over Deres Ejendom forbudt, har De fundet et Par Galoscher, skal der være politisk Møde eller Bal, har De Kreaturer til Salg eller vil De købe saadanne, har De faaet nye Varrer hjem, paatager De Dem Reparationer, har De startet en ny Forretning — hvordan skal Folk saa faa det at vide, hvis De ikke averterer i det Blad, som virkelig læses.

„Nordbornholm“

læses af alle i Nordre Herred og er derfor et fortrinligt Annonceblad.

Send Deres Annoncer til „Nordbornholm“, Telefon Allinge 74.

Svensk Massage og Sygegym.

Afmagings- og Ansigtsmassage. Pension RIIS, Tlf. Allinge 120.

Frk. A. Trolle, Svensk exam. Sygegymnast. Trf. 12—13,30.

Strandhotellet.

Øens livligste Etablissement. Soire-Dansant hver Aften. Daglig Koncert af Alwin Kochs bekendte Orkester. Hver Tirsdag og Fredag **Roulet Dansant.** Værdifulde Præmier. 1ste Klasses Varer. Moderate Priser. Telefon Sandvig 14. Ærb. Fr. Bidstrup.

Fløde-Iscreme

fra Bornholms Flødeiscreme-Fabrik.

I Anledning af den stadig større Efterspørgsel efter vor Flødeis i Allinge-Sandvig har vi oprettet et Depot hos

Hr. Chr. Jørgensen, Allinge, Tlf. 144,

hvor der altid vil være Lager af alle gangbare Mærker og Kvaliteter i Flødeis. Vi anbefaler Publikum at henvende dem til nævnte Depot, som er aabent fra 8 Form. til 10 Aften.

Ærbødigt.

Bornholms Iscreme-Fabrik.

De bliver tilfreds

med den Klædning, De faar hos mig.

1. Klasses Skrædderi og fineste Pasform. Klædevarer og Prøver forefindes.

C. Josefsen.

Lad Deres Tøj reparere og presse hos mig.

Tlf. 28.

Ønsker De Byggearbejde?

eller Reparationer udført, da henvend Dem til

Bygmester Johannes Pedersen,

Havnegade, Allinge. Tlf. 141.

Specialitet: Jernbeton-Lofter.

Tegning og

Øverslag

gratis.

Tegning og

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865.

Chr. Dideriksen, Rønne.

Tlf. 865

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.

I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.

Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

MAGASIN DU NORD

Sommerfrakker, Sommerkjoler

sælges til meget smaa Priser.

Magasin du Nords Udsalg
ved Victor Planck, Allinge.

Rester af Stoffer
til Sommerkjoler.

De af Dr. Hindhede anbefalede

Valsede Byggryn i Pakker

fra „Carena“ Aktieselskab, København sælges i

Nordlandets Handelshus.

Granuleret Chile Salpeter

og Tysk Kalksalpeter udleveres fra Lager til den laveste Pris pr. Kontant.

Nordlandets Handelshus.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads

anbefaler sig med fersk og røget Flæsk, Morbrad og Karbonade hjemmelavet Fars, Medister, Sylte, Leverpostej og Lungepølse. Alt i Paalæg og Konserver.

Friske Slagterivarer Onsdag og Fredag.

Johanne Hansen Tlf. 45.

Den rigtige Tjære til Tagene

sælges i Dunke og smaa Tønder til meget billig Pris.

Nordlandets Handelshus.

De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende for Annoncer paa tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den billigste og bekvemteste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem behjælpelig hermed og modtage Beløbet + 5 Øre i Porto mod Kvittering paa Postbeviset.

Min velassorterede

Barber- og Frisørforretning

anbefales fremdeles. Damer, der ønsker en pæn og rigtig Klipping samt pæn og holdbar Ondulation, anbefales at besøge min Forretning. (Særskilt Afdeling).

Alle førende Mærker i Tobak, Cigarer og Cigaretter.

G. H. Kjær, Hasle.

Storegade ved Teknisk Skole.

Kofoed & Mortensens Byggeforsretning

Ligtøj og Ligsenge.

Ligkistelager.

Ordning af Begravelser

Telefoner 77 og 79.

Al Slags Lastkørsel

samt Transport af Svin til Slagteriet besørger gerne.

Tlf. Rutsker 20 x. H. A. Jensen, Vang.

Hvorfor købe Tryksager

Indpakkingspapir og Poser

hos omrejsende Agenter, der paa Grund af Rejsedgifter maa beregne større Avance paa en ringere Vare, og sælger denne paa Efterkrav og uden Garanti.

I Sornitzkas Bogtrykkeri, Allinge,

er De altid sikker paa at faa Deres Tryksager godt udført til den billigste Pris og saa vidt mulig omgaaende Levering. Telefon 74. Indpakkingspapir, Økonomruller, Konvolutter & Poser til Fabrikspris

Alt Malerarbejde

udføres smukt og solidt til rimelige Priser.

Ludv. Jacobsens Malerforretning

tidl. Johs. Hansen.

Værksted Nørreg. Privat Havneg. 29.

Tlf. 84. — ALLINGE. — Tlf. 84.

Altid til Tjeneste med Tilbud og Overslag

Elegante Visitkort

50 Stk. med Navn 2 Kr.

TAKKEKORT billigst.

Allinge Bogtrykkeri.

Elegante Brevmapper med silke forede Konvolutter og Luksus Brevpapir med paatrykt Navn for kun 1,50—2,00 Kr.

Allinge Bogtrykkeri.

Al Lastkørsel udføres

samt Svin til Slagteriet a 75 Øre pr. Stk.

Lukket 12—14 Pers. Bil udlejes.

Tlf. All. 117 y. A. Engell, Tein.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.

Renten af Indskud er paa

3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a.

Alm. Sparekassetilkaar 4

Fest

uden Sange er ikke nogen rigtig Fest! En Festsang kan ikke undværes ved festlige Lejligheder, hvad enten det nu er Sølvsbryllup, Bryllup, Konfirmation eller anden Familie- eller Foreningsfest. — En Festsang kalder det Humør frem, som skal til, for at Festen kan blive vellykket. En saadan Festsang faar De Allinge Bogtrykkeri.

Avertér i „Nordbornholm“!

Færdselsregler

—O—

i Henhold til Loven af 1923.

Fodgænger! husk, at Gade og Vej benyttes af Køretøjer, som pludselig kan komme til Syne; derfor: Se dig godt for, før du gaar ud paa Kørebanen. og træd aldrig baglæns ud paa den.

Skal du over Gade eller en Vej, saa husk at se til begge Sider, før du gaar ud paa Kørebanen, og gaa saa tværs over, ikke skraas over Kørebanen.

Læg Mærke til de Tegn, som Kuskene eller Chafførerne giver: strækker de Pisten eller Haanden ud til Siden, kan du se, til hvilken Side de vil svinge.

Du skal særlig passe paa ved Gadehjørner og Vejkryds; der kan komme Køretøjer, som drejer fra den ene Gade eller Vej ind i den anden.

Gaa aldrig pludselig frem bag om et Køretøj, men overbevis dig først om, at andre Køretøjer ikke kommer frem paa den anden Side.

I Byerne bør du gaa paa det Fortov som du har paa venstre Haand og paa Landevejen i venstre Side af Vejen, saa vil du have let ved at se, om Køretøjer nærmer sig.

Vær hensynsfuld mod andre, saa at det bliver let for alle at følge Færdselsreglerne, og advar dem, der uforsigtigt handler imod dem.

Cyklist! Før du er sikker og øvet bør du aldrig køre paa Gader og Veje, hvor Færdslen er stærk.

Hvor der er Cyklesti, skal du benytte den, hvis den ligger paa din højre Haand. Giv Tegn, forinden du standser eller drejer til Siden, og husk at dreje i stor Bue til venstre og lille Bue til højre.

Kør aldrig bagfra forbi andre Køretøjer i Gade- eller Vejkryds.

Kør altid hensynsfuldt og søg at undgaa at tilspøjte Fodgængere og andre i daarligt Føre.

Cykler.

og alle Reservedele køber De fordelagtigst i

Cyklebørsen, Klemensker.

Gør et Besøg

Undertegnede Sadelmagerforretning, hvor De vil finde alt i Sætojer, Kit-Bag, Rygsække og Kurvemøbler. Bilpolstring udføres.

H. P. KOFOED

Tlf. 13

Hasle

Hammershus.

—0—

Paa Slotspladsen paa en Klippehald tæt ved Slotsporten findes indridset et lille Kors, ifølge Amtmand Urne (1756), til Minde om Kommandant Fincke, der her faldt med sin Hest og døde heraf (1676).

Paa en anden Klippe tæt Øst for Manteltaarnet ses et Solur indristet.

I Pladsens nordøstlige Hjørne ligger en Dam. Heri var der gravet en Brønd og i Forbindelse hermed lavet et Vandværk (Vandkunst) som rimeligvis har bestaaet af en stor Tønde, hvori Vandet hejsedes op, og hvorfra det derefter at sig selv kunde løbe i en Rende til Bryggeret og Køkkenet. Hullet hertil ses endnu i Bryghusvæggen. Da Svenskerne 1645 forlod Slottet, ødelagde de, hvad de i Hast kunde overkomme, bl. a. gik det ud over Vandkunsten, der væltede og ødelægdes. Normalt strakte Vandforsyningen her fra vistnok til Slottets Forbrug, ellers maatte Bønderne sørge for Vandkørsel. I Reserve havde man dog altid Dammen ved Smørkælderen, som aldrig indtørres, selv under den værste Tørke.

1602 — Deller til nye Render til Vandværket. 1611 — Forbedringer paa „Vandkonsten“. 1612 — Vandkonsten er aldeles nedfalden og opbygges med nyt Sparreværk, nyt Hjul, Vinde, Vindebom m. m. 1640 er Vandkunsten atter nedfalden og opføres paany, og der anskaffes en ny Stige til den. 1645 — De svenske have væltet Vandkonsten, som nu er genrejst og sammenbunden, hvilket storligen var fornødent, at ikke Bønderne skal have Besværing med Vand at køre.

Ved Dammen laa en Have. 1659 — Kost og Arbejdslohn til 3 svenske Karle, som arbejder paa Slottet og i Haven.

Foruden de tidligere omtalte Bygninger langs Ringmuren paa Slotspladsen, fandtes der endnu en, for hvilken end ikke den ringeste Antydning i Regnskaberne giver noget Holdepunkt til Stedfæstelse: Det var Salpeterladen og Sydehuset, som opførtes 1623 og 1627 efter Kongl. Majestæts Befaling til Fabrikation af Salpeter til Hærens og Flaadens Fornødenhed. I 3 store Kobberkedler sydedes der en Overgang en hel Del Salpeter, som sendtes til København, men allerede en halv Snes Aar efter Opførselen gik det i staa, og Kedlerne sendtes til København. 1683 laa dog endnu paa Slottet „en Slump urene Brokker Salpeter ungefæhr 24 Pd.“ som et Minde om dette — sikkert kostbare — Eksperiment.

1623 — Betalt Salpetersyderen Hans Jørgensen 22 Rdl. Betalt 2 Tømmermænd for Salpeterladen at opbuge efter Kgl. Maj. Befaling: 25 Rdl. 1628 — 100 Tagsten til Sydehuset, som blev rejst forleden Sommer. Løn for Arbejde paa „Krudthuset“. 1630 — Salpetersyderen faar 20 Rdl. for fem Centner Salpeter. 1632 — Betalt for Jord, som blev opgravet forskellige Steder i Landet og førtes til Salpeterladen. 1634 — Vurdering af „den gamle Krudtlade, som Hans Krudbrænder har haft sin Jord udi“ til 6 Daler. Stolperne staa i Jorden næsten i Mandshøjde og er forraadnede. Alt er forfaldet, siden Hans Krudtbrænder rejste bort. 1638 — 3 Kobberkedler, som tilform ere brugte her paa Landet til Salpetersyden, er ført til København.

Præstens Hus med Kontor, Sengekammer og Køkken, som byggedes 1646 maa vel ogsaa have staaet et Steds paa Slotspladsen.

1646 — et Kammer med Sengested og et Kontor med et Bord, Bænke og Hylde indrettes til Præsten. En Skorstens opsættes i Præstens Køkken, efter som han der skal holde Hus. 8 Vinduer til Præstens Kammer. Jens Pottemager opsætter Kakkellovn i Præstens Kammer. 1649 — Nye Ruder til „Præstens Hus“.

Manteltaarnet hører til Slottets ældste Bygninger.

„Manteltaarnet“ er den gængse Betegnelse for det her omhandlede Hovedtaarn.

I Lensregnskaberne forekommer denne Betegnelse imidlertid ikke; men nok i. Eks. „Mattelgaarden“ (Borgegaarden, Borgegaarden, Slotsgaarden), „Mattellogen“, „Mandelllogen“, „Mattelporten“, „Maltemurgaarden“

I Lybækkertiden — og iøvrigt ogsaa siden — benævnes det som oftest blot „Taarnet“ eller „det høje Hus“, „det store Taarn“, „Fangetaarnet“. Det synes ogsaa at være benævnt efter Skrivestuen, idet „Taget over Skrivestuen“ ofte er Genstand for Reparation; men muligvis har Skrivestuen midlertidig været andetsteds. Amtmand Urne 1756: Paa en Mur af et Taarn endnu omtrent 20—30 Alen højt — efter hvad gamle Folk siger — kaldet Matele Taarn. Paa den Side, som vender til den inderste eller Slotsgaarden ligeoverfor Kirken, læses endnu i en graa-lig Sandsten: Anno 1556 S. K. hvilket skal være Schweder Kettingk, ligesom og siges, at omtalte Taarn skal være opbyggt af de lybske. Mulig Taarnet rigtigere skal hedde Mangletaarn, der betyder noget som store Taarn.

Taarnet var oprindelig lavere og bygget af Kampesten. I Lybækkertiden forhøjedes det med den øverste Del af Mursten, saaledes at det naaede den imponerende Højde af de 6 Stokværk, hvori Murene endnu ses saa temmelig velbevarede. Den oprindelige Indgang var paa Østsiden, men denne tilmuredes senere, og der indrettedes en ny Indgang paa Taarnets Nordside. Den oprindelige Indgang, hvor igennem der nu er Adgang til Borggaarden, har været lukket af en Falddør, der kunde hejse og sænkes i et til Døren svarende Rum i selve Muren. Indvendig ses en lille Fordybning over Døraabningen til Trissen. Bag Falddøren var der nok en Dør, der gik paa Hængsler, hvorom Rester af Jernstablerne i Murværket endnu vidner. Bag denne Dør kunde ydermere en solid Jerneller Træbom skydes paa tværs ind i Huller i Muren paa begge Sider af Døren.

Indgangen, som oventil var dækket af en Murhvelving, førte gennem Taarnet til Gaarden, og først herfra kunde man saa ad en Trappe komme op i Taarnet. Lige inden for Døren findes til venstre et dybt, mørkt Rum, der antagelig har været Fængsel eller muligvis Regnvandsbeholder.

Rasmus Raun: . . . Der findes og udi underste Kælder paa Slottet en dejlig Kilde eller Brønd . . .

Den hvælvede Gennemgang afsluttedes med nok en Port til Borggaarden.

Indvendig var Taarnet delt i hele sin Højde af en Tværmur i Øst—Vest af Hensyn til Tagkonstruktionen. Kælderrummet har antagelig været anvendt som Fangerum og — eller — til Opbevaring af Fødevarer. Her laa vistnok Slottets Ølkælder, hvor forskellige Fangejern ogsaa fandtes, hvilket lader formode at den kunde tjene flere Formaal efter Tid og Lejlighed. I Regnskaberne nævnes adskillige Kældere og at dømme efter de forholdsvis faa Kælderrum, som endnu kan stedfæstes, maa der ogsaa have været lagt stærkt Beslag paa ovennævnte Rum, naar de store Forraad, som til Tider fandtes paa Slottet, skulde anbringes. Foruden „Smørkælderen“ og „den gamle Smørkælder“ (begge ved Slotsporten) nævnes „Ølkælderen og Svennekælderen“ (hvilket muligvis er 2 Navne for den samme Ting). „den lille Smørkælder“ „Spisekælderen“ „Fiske-“ „Salte-“ og „Flæskekælderen.“

Antagelig er den hvælvede Gennemgang efter den østlige

Indgangs Tilmuring anvendt som Kælderrum (Spisekælderen?)

1610 Udi Ølkælderen: 2 Ølkar og 1 Kedel at fade Øl med. 2 Jernbolte med Ringe at sætte Fanger udi, 2 Kæder, 4 Haandklør til Fanger. 1645: anføres kun 2 Ølkar og 1 Kedel i Ølkælderen.

1645 — Udi Spisekælderen: 4 Fade Øl, 0,5 Td. Smør, 26 Sider Flæsk, 7 Kroppe Nødkød, 2 Tdr. Faarekød, 16 Faarekroppe, 8 Kroppe Gaasekød, 0,5 Td. Koefødder, 0,5 Td. Laks, 1 Trug saltet Laks, 2,5 Td. saltet Sild, 2,5 Td. saltet Torsk, 3,5 Td. Byggryn, desuden Humle, Lyneborgersalt og Baisalt. Udi Saltekælderen: 10 Td. Kød. Udi Fiskekælderen 2 Td. Torsk. Udi Gammel Svennekælderen: 10 Sider Flæsk, 8 Td. Byggryn 3 Td. Svenneøl.

Over Kælderrummet laa Skrivestuen, hvori hele Bornholms Administration vel i saa pas hele 400 Aar koncentreredes. Meget kostbart Blækpulver er i denne Tid forvandlet til mer eller mindre sirlig Prent paa Ladninger af Papir og vel endnu mere, men heldigvis mindre kostbart Skrive-sand er der medgaaet til at tørre Skriften med — det kunde man nemt hente fra Osandet ved Sandvig eller naar fint skulde være da ved Dueodde. Noget af det — glimter endnu i Bogstaverne paa de gulnede, støvede Ark herfra, som nu gemmes i Rigsarkivet, og hvori Livet fra de svundne Dage genspejles. I Skrivestuen residerede Slotsskriveren, siden kaldet Ridefogden, og efter Enevældens Indførelse, Amtsskriveren, med sine Skrivedrenge. Her har været stort Rykind, og det har vel været Grunden til, at den besværlige Omvej gennem den hvælvede Gennemgang er blevet erstattet med den anden mere direkte Adgang udefra fra Nord, hvorved man undgik at faa alle de uvedkommende Mennesker ind i Borggaarden.

I det nordvestlige Hjørne var der derefter 1 Indgang paa hver Side af Hjørnet, og den mod Gaarden var vel forbeholdt Lensmanden og Slottets Folk. Fra Stentrappen paa Vestsiden af Taarnet kunde man fra Gaarden over „Svalen“ komme til Kirketaarnet, hvori Indgangen til Skrivestuen og Rummene over Kirken var. Foruden „Svalen ud for Skrivestuen“ omtales hyppigt „Svalen for Fruerstuen“. Sandsynligvis har disse 2 Svaler staaet i Forbindelse med hinanden, saaledes at der dannedes en fortløbende Svale langs Borggaardens sydlige Bygning og Manteltaarnet i Højde med Skrivestuen.

1610. — Udi Skrivestuen: 1 Skive (Bord) med Skuffader, 1 liden Skive. Ny Laas for det lille Kammer i Skrivestuen. 1611 — Skrivestuetrappen og Svalen derudfor repareres, 1617 — 12 Spanderum Hus at bygge af ny over Skrivestuen, som er afdelt i 2 Længder. 2 Kinder at udhugge af hel Tømmer til begge Sider og imellem bag i Sparrerne. Taget at ophænge over Skrivestuen. Nye Skillerum og Vægge. 1616 — er forbrugt til samme Hus (Skrivestuen) som og til 2 smaa Gavle, at gaa ud gennem Taget og rense Renderne uden til og at gaa igennem og op til Klokken . . . (?) 1621 — Det Hus over Skrivestuen, som er det store Taarn, har faaet nye Bjælker, Sparrer og Tag i forrige Lensmands Tid. 1623 Jens Pottemager i Rønne opsætter ny Kakkellovn i Skrivestuen. 1625 — forbrugt 2 Td. Kridt formedels Mørke og Dunkelhed i Skrivestuen, Fruerstuen og Kongens Gemak og Sal. 1645 — et Kammer over Skrivestuen til fremmede at ligge paa. 2 store Vinduer i Muren at hugge i den gamle Skrivestue i Taarnet, som til Slotsherren blev færdiggjort, formedels han ikke kunde holde Hus paa Fruerstuen om Vinteren for stor Kulds Skyld. Tvende Skiver at gøre, item en Seng, 2 Kistebænke, 1 ny Dør, 1 Hylde i Kammerset en Trappe og en Svale at opstille til samme gamle Skrivestue. Peter Maler for Løstet at stryge. 8 Vinduer fra Glarmester Peder Markmann i Rønne til samme Stue. En Kakkellovn af glaserede Potter at opsætte i Skr. st. For Gulvet i Skr. st.

at lægge med Mursten. 1658 — Glas til Vinduerne i Skrivestuen og Kammerene derved. En ny Kakkellovn og et Skab til Skr. st.

Over Skrivestuen var Salen og Beboelsesrum. I den sydlige Side ses endnu Puds paa Væggen med Rum for en Kamin og „Hemmelighed“ (Udløb udvendig paa Muren).

1610 — Over Skrivestuen: 1 Langbord og 3 Træsenge. 1640 — Gjort tre Stolperum Loft over „den gamle Sal“ 1645 — et Kammer over Skr. st. til fremmede at ligge paa. 1649 — 17 Ruder til den store Sali Gangen i Junkerens Stuekammer og Pigernes Kammer. Senere samme Aar: Vinduerne repareres paa „Frøkenens Sal“, „Junkerens Sengekammer“ og „Pigernes Kammer“.

1698 — Over Salen: 2 Spænder borte, desuden borte over 2 Stolperum. Paa „den yderste Sal“ er Vinduerne med Karrene og Karmene er rent borte og paa det 4de er Vinduet borte, men Karret er der. Paa „den anden Sal“ er 2 Vindueskar med Karrene udbrudte og borte. (I Besigtigelse omtales 3 Sale, hvoraf de 2 maa have været i Manteltaarnet, medens den 3die var over Kirken).

Over Salen el. Salene laa Rustkammeret, der ikke — saa langt Regnskaberne gaar tilbage — synes at være anvendt efter sin oprindelige Bestemmelse, men derimod til Fangerum.

1610 — Udi „gammel Rustkammer“: 1 gammel Træskive. 1645 — Udi „gamle Rustkammer“: 1 Skive. 1652 — Bekostet paa nogle Fængselsjern til at forvare Fanger udi og anden Forseelse. 2 Rdl. til Herman Clausen i Rønne for et Fængselsjern han hidkøbte fra Lübeck. 4 Lispund Jern til at gøre tvende andre af. 1,50 Rdl. til et Fængsel, som kaldes en „Snekepipe“. 14de Febr. 1659: indkom Soldat Peder Jensen udi Taarnet og blev i 25 Dage. Indkom Niels Riff, som siden blev Profos, og som forblev til 17 Maj 1660. 1661 — Givet Snedkerne Løn for 12 Ugers Arbejde paa at lægge tvende Lofter i „den store Torn“ hvor Hr. Greve Ulfeldt haver hans lossement“.

Øverst oppe i Taarnet var Vragkammeret, hvor alskens Skrammel og kassable Sager henlagdes.

1610 — Udi Vragkammeret: 10 gamle Bøsser, 2 gamle Bøsselaase, 4 Bøsser, 10 Td. Slangkrudt, 2 tomme Krudttønder. 1625 — paa Vragkammeret: en Del gamle Bænkedyner, Sengklæder og andre kassable Sager, 1 Jernlenke til „Vandkonsten“, 1 Rette-sværd(!), 1 Messingskøttel og meget gammelt, ubrugeligt Bødkertøj og meget, som til intet er dødt og for den Skyld ikke er antegnet. 1698 — Over Rustkammeret: 2 Luger med Karrene er ganske borte. Den Dør til Salen til Opgangen er ganske borte med Hængsler, Laas og altsammen.

I Lybækkernes Tid og vel ogsaa i Bispernes, boede Slotsherren med Familie i Manteltaarnet, medens han siden residerede andetsteds paa Slottet eller paa Landet (Vallensgaard, Lensgaard, Rønne).

Hüberts Aktstykker 1545 — Da mødte Hans Wohlgemuth (Slotsfogden) hende (Annikke, sigtet for Giftmord paa Lensmanden), talte med hende om Lensmanden og førte hende derpaa til Fru Cilie Knops (den afskedigede Lensmands Hustru) „op den Torn“ (op i Taarnet).

I det hele taget synes Taarnet med Undtagelse af Skrivestuen ikke at have været meget benyttet efter Lybækkertiden, skønt det efter Udvidelsen i denne Tid, maa have staaet nyt og tiltalende. Paa ingen af Inventarielisterne siden 1598 nævnes noget væsentligt paa Rustkammeret, der vel sagtens efter Opbyggelsen af det nye Tøjhus samme Aar har staaet omtrent ubenyttet hen eller været brugt til Fængsel. Paa Salen over Skrivestuen findes heller intet af Betydning og kun nogle Gæstekamre med spartansk Udstyr omtales. Om tidligere nævnte „Junkerens“ og „Pigernes“ Kamre laa her, er usikkert.

R. E. S. Koefoed.

Overretssagfører

Jac. Jensen.

Inkassationer, Ejendomshandler. Dokumentskrivning, Dødsbehandling m. v.

Kontor i Allinge:

(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom). Træffes personlig hver Fredag Kl. 11-1.

Avismakulatur,

rene Aviser, i 10 Pds Pakker a 75 Øre sælges fra

Allinge Bogtrykkeri.

Aktieselskabet

Hasle Bank

modtager Indskud paa Indlaansbog og Folio, Terminsydelser til Kreditforeninger, ordner Kreditlaan m. m.

Over Land

til Simrishamn, Malmø og København.

S/S Hammershus sejler fra Allinge Kl. 9 Mandag, Tirsdag, Torsdag og Lørdag. — Søndag Kl. 8 og 18,30. Ank. til København 1,20. Hurtigste, billigste og bekvemeste Reiserute. Enkeltbillet gælder Tur—Retur.

Simrishamn samme Dag 5 Kr.

Christiansø—Gudhjem Onsdag og Fredag m. Afg. fra Allinge 9,30. Pris 4 og 2 Kr.

Nærmere ved Turistbureauet, Sandvig, Tlf. 100, og Dampskibsexp. i Allinge, Tlf. 75.

Fest- og Brudegaver

altid største Udvalg og billigste Priser hos

Conrad Hansen

URMAGER & GULDSMED, Allinge Tlf. 140.

Nu er det Jstid!

Flødeisen fra Mejeriet Kajbjerggaard

bringes i Erindring.

Alle gangbare Sorter haves. Vore øvrige Mejeriprodukter anbf. Forlang vor Flaskefløde.

Autokørsel.

Ny lukket 4—5 Pers. Bil udlejes

Vognm. C. P. Pedersen,

Nygade, Allinge Tlf. 133.

Ny 5 Pers. Crysler

og 12—14 Pers. Bil udlejes. Skolekørsel. Henry Hampe.

Tlf. Allinge 81u.

Intet Blad træffer Deres Kundekreds bedre end Nordbornholm!

Slagteriets Udsalg, Allinge.

Friske Varer Onsdag og Fredag.

Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad. Medisterpølse, Fars.

Bayerske Pølser, Knæpølser

Røget Medisterpølse.

Køgt Skinke.

hjemmesmeltet Fedt.

Forskelligt Paalæg.

Dina Sørensen, Tlf. 38.

Gaa ikke over Aaen efter Vand

Køb Deres Forbrug af

Sodavand fra

Mineralvandsfabriken

BORNHOLM

Sandvig

Telefon 25